Székesfehérvár, 1911. XVIII. évfolyam, 109. szám. Kedd, szeptember 12.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak: 1 évre 16 kor., 1/2 évre 8 kor., 1/4 évre 4 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

Termés és áralakulás.

A földmivelési miniszter legutóbb kibocsátott termésbecslése buzából és rozsból közepes termést helyezett kilátásba, buzából 48·3 millió, rozsból 13 millió métermázsára becsülte az idei termés-eredményeket. Évekkel ezelőtt egy ily nagyságu termés a közepesnél jobbnak, közel rekordtermésnek lett volna mondható. Azota azonban változott a helyzet.

Mezőgazdasági kulturánk nagyot haladt, a belterjes, gondos művelés folytán — dacára szeszélyes időjárásunknak — a holdankénti átlagtermés emelkedett. De emelkedett fogyasztásunk is, nemcsak azért, mert évek folyamán szaporodott a népesség, hanem mert megjavultak a kereseti viszonyok, jobb, bőségesebb táplálkozást engedhet meg magának a fogyasztók legszélesebb rétege. Ily körülmények közt terméseredményeink is más elbirálás alá esnek és ma egy 48 milliós buzatermés, 13 milliós rozstermés, összesen tehát 61 milliós kenyérmagtermés nem nevezhető rekordot megközelitő, vagy jó közepes termésnek, hanem csak közepesnek, amely ha a szerződéses vámterület másik fele, Ausztria is a rendes termésnek megfelelő eredményét el tudja érni, épen fedi a monarkia szükségletét.

Ausztriában azonban az idén nem lehet számitani a mult évihez hasonló termésre, mely normális termés számba ment, melynek következtében, ha fogyasztásunk csak valamivel nagyobb lesz, nem fogjuk kielégiteni tudni a szükségletet, vagyis nagyon is bizonytalan, elégséges lesz-e a két állam termése buzából és rozsból a népesség táplálkozásának ellátására. Nagyon természetes, hogy a termés és szükséglet azonos mérve szabályozza ily módon az idei termésév gabona áralakulását.

Az aratás első időszakában a tőzsde figyelmen kivül szerette volna hagyni a termésnek a fogyasztáshoz való viszonyát s kisérletképen megindult a buza és rozs árának a határidő üzletben lefelé való licitálása. Adták a tőzsdén a papiros buzát azon reményben, hogy a rohamos áresésből legalább is gondolkóba esnek a gazdák és sietnek azonnal értékesiteni a termést, nehogy az egyre hanyatló évek mellett esetleg még olcsóbban kelljen majd elvesztegetni a gabonát. A tőzsde azonban rosszul számitott. Elhibázta számadását akkor, mikor a gazdák tapasztalatlanságára épitett. A tőzsde visszaringatta magát abba az illusióba, mintha közgazdaságunk ma is a tiz évvel ezelőtti állapotban lenne, ma is az a pigra massza lenne, amely saját tehetlenségénél fogva cselekvésre képtelen. Elhibázta számitását a tőzsde, mert gazdaközönségünk nemcsak sokat tapasztalt és tapasztalait értékesiteni tudja, hanem magába szivott egy kis kereskedelmi szellemet is, amely látókörét tágitotta és amely megtanitotta a kedvező konjunkturák kihasználására.

A gabonaáralakulások kulcsa ma a gazdatársadalom kezében van. Egyedül tőle függ, kedvezően értékesitheti-e termését vagy sem. A termés a szükségletet épen csak hogy fedi. Az áralakulás tehát csak attól függ, mily sürgősen lép fel a kinálat. Eddig a gazdatársadalom helyes számitással megtalálta az utját annak, miként lehet a gabonaárak további esését megakadályozni. Távol tartotta magát a piactól. Ezzel nemcsak az árhanyatlást akadályozta meg, sőt azárfolyamot is javitotta Egyenletes lassu kinálattal a helyzet még javulhat is, javulnia kell, mert a helyes számitás szerint belföldi buzánk ma annyit ér, mint a külföldi buza, amelyet még a behozatali 6.30 koronás vám is terhel. A nemzetközi gabona piacon barátságos helyzet alakult ki, a nagyobb gabonakiviteli államok kevéssé kielégitő terméseredményei folytán. Ott nagyobb árhanyatlás szintén nem fejlődhet ki, még kevésbbé oly foku, amely lehetővé tenné, hogy még a jelen árak mellett külföldi gabona jöhessen hozzánk. De a fogyasztás nagyobb mérve mellett számitásba veendők a kevéssé sikerült, illetve cseké-

Szerelmi történet Középafrikában.

— A „Fejérmegyei Napló" tárcája —

A déli pihenés órája nehezedett a Bengali törzs falujára. A nap reggel óta ontotta a perzselő hőséget, a levegő olyan meleg és fulasztó volt, hogy a vadak sátraik ereszének védelme alatt mélyen aludtak a poros földön, testük lankadtan, mozdulatlanul hevert. A hőség oly nagy volt, hogy még a madarak és a lepkék is a lombok árnyékába menekültek, egyedül az alvók horkolása szakitotta meg a falu mély csendjét.

A közeli bokrok közül hirtelen feltünt egy fiatal vadember karcsu, meztelen alakja. Lándzsájának széles pengéje, fémből készült diszitményei csillogtak a ragyogó napfényben és tollbóbitája ide-oda mozgott, amint óvatosan előre mászott, hogy kikémlelje az alvókat.

Minthogy nem látta azt, akit keresett, ovatosan egy különálló sátor felé tartott és édeskésen susogta.

— Balala! Oh, Balala!

A sátor homályos belsejében azonnal felkelt egy magas, szép leány. Boldog mosolyival közeledett a fiatal ember felé és igy szólt:

— Makwata! Hé! Te vagy! Jó vagy rossz hirt hoztál-e nekem?

— Balala, szép madaram, jó hirt hoztam számodra Jöjj édesem, ahol senki sem hall meg bennünket.

A fiatalok együtt távoztak és a pálmák sürüjében csakhamar találtak egy helyet, mely az indiszkrét szemek és fülek elől elfedte őket. A fiatal ember egy ideig áhitatos bámulattal csodálta a szép fekete lányt.

— Mi az a nagy ujság? tudakolta Balala, miközben szemérmesen igazgatta hajfonatait, majd egy zöld levelet vett kezébe és azt apró szilánkokra tépdeste.

Makwata eldobta lándzsáját és kezét Balala vállaira tette.

Ma reggel, mikor a nap felkelt, messze behatoltam az erdőbe, hogy vadat keresssk. Egyedül mentem. Utat törtem a tüskés bokrokon át, midőn egyszerre mély morgást hallottam. Nesztelenül haladtam előre. Egyszerre előttem volt egy hatalmas vén him elefánt, hosszu, ragyogó agyarakkal, egy óriási hangyabolyhoz támaszkodva aludt. Amikor láttam nagy ragyogó agyarait, reád gondoltam Balala. Ime itt van a két hatalmas agyar, amellyel megvehetlek téged fösvény apádtól. Megragadtam lándzsámat, ezt amelyet itt látsz a földön egy hatalmas lökéssel beledöftem annak pengéjét az elefánt vállai közé, ott, hol legkönyebben megsebezhető. Azután félreugrottam és láttam, amint a hatalmas állat megroggyan, inog, elesik és kimul.

— Hogyan! Kimult! Te egy elefántot öltél! Oh Makwata, bizony jótevő szellem vezérelt téged ma. Derék Makwata! Jó Makwata!

És Balala átölelte karjaival jegyesének nyakát, csodálattal, szerelemmel tekintett rá.

De Makwata, biztos vagy-e benne, hogy jó üzletet csinálsz, mikor két ilyen értékes elefánt agyarat akarsz értem fizetni apámnak? Ezekkel az agyarakkal vehetnél két, sőt talán három asszonyt is, kik nálam erősebbek a munkára, hátuk szélesebb a teherhordozásra.

— Ez igaz, Balala, de te nekem többet ersz, mint minden többi asszony együtt véve. Mosolyod, jó kedved. gyönyörű arcod, szép tested az enyém lesz. Hiszen már annyi szomoru hónap mult el, mikor szegény voltam, nagyon szegény arra, hogy téged megvegyelek. Ezen egész idő alatt álandó aggodalomban éltem, hogy ellenségem, Mueli, megvesz téged. Ő reád vetette

Sövegjártó János

Hazai és Rumburgi vászon áruháza. Szfehérvár, Barátok épülete. AZELŐTT: Özv. HANEL ANTALNÉ. Ágy és asztalnemüek, Franczia batiszt, Angol Zephyr, Szines és fehér ruha vásznak a legolcsóbb szabott árakon. Ugyanitt tanuló fiu felvétetik.

Mai lapunk 4 oldal.

00000523

lyebb terméseredményekkel biztató kapásnövények, a burgonya és tengeri, az ezekből felmerülő hiány takarmányozási célokra is jelentékenyebb mennyiségű gabonaféle felhasználását teszi szükségessé, valamint számitásba kell venni azt is, hogy a csekélyebb burgonya és tengeri termés a legszélesebb fogyasztórétegek bizonyos hányadát is a buza és rozsfogyasztásra fogja inkább szoritani. A fogyasztásnak szüksége van az utolsó szemig arra a termésre, amit az idén betakaritottunk. A nagyobb szükséglet fogja a gabonaárakat kedvezően befolyásolni és hogy ez tényleg bekövetkezik-e, az csakis a gazdáktól függ, akik ha nem élnek a kedvező alkalommal, — más fogja azt kihasználni.

Fabricius Endre.

UJDONSÁGOK.

— **A balatonvidéki vasut.** Évtizedek óta nem érte akkora sérelem városunk lakosságát, mint mikor a Balatonvidéki vasutat szinte mesterséges rosszakarattal elvezették városunktól. A vasut forgalmának, egész jövőjének minden érdeke azt kivánná, hogy az egyetlen nagyobb várost, a mely utjába eshetnék, ne kerülje el. Ezt a gondolatot lassankint kezdik belátni Budapesten is. A fővárosi lapok a muit héten hosszabb-rövidebb cikkekben referáltak már egy ujabb mozgalomról, a mely a mi városunk óhajainak legjobban megfelelne. Az jelentik, hogy a kormány komolyan foglalkozik a balatonvidéki vasutnak városunkon való keresztülvezetésével, illetőleg az előbbi kormány hibájának reparálásával. Mi szükségesnek tartjuk, hogy az érdeklődés a mi várorunk közönsége részéről megnyilvánuljon. Melegen ajánljuk S[illegible] Gyula dr. polgármester szives figyel[illegible]e, hogy vegye kezébe ezt a vajudó ügyet s a közgyülésen, esetleg egy deputáció által adasson kifejezést a közönség jogos, létérdekeinket érintő igényeinek. Hisszük, hogy ha a legközvetlenebbül érdekelt fél nem hagyja pihenés nélkül az ügyet s kifejti az okokat, a melyeket nálánál senki jobban nem láthat, talán több sikere lesz vagy előbb lesz sikere a megkezdett akciónak.

— **Eljegyzések.** Fittler Béla temesvári mérnök, id. Fittler Béla ny. városi tiszti főügyész fia, eljegyezte Dömök Jolánkát, Dömök József temesvári kir. itélő táblai tanács elnök bájos, szép leányát.

Balogh Imre balatonfüredi ref. lelkész eljegyezte néhai Óváry Vargha Dániel főtanitó és neje szül. Tattay Jolán bájos leányát Jolánkát.

— **Bérmálás Bicskén.** Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök október 1-én fogja a bérmálás szentségét a bicskei hiveknek feladni.

— **Iskolaszentelés.** Vereben egy pompás mintaszerü uj iskolát és tanitói lakást épitettek, a melynek költségeit nagyrészben Verebi Végh János a község nagylelkü földesura szolgáltatta. A szép iskolát szept. 24 én vasárnap szenteli fel Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök.

— **Páratlan jubileum.** Magyarországon még nem fordult elő olyan eset, hogy egy asszonyt a postamesternői pályán eltöltött 40 évi munkájáért ünnepeljenek. Özv. Szondy Jánosné, a pázmándiak szeretett postamesternője az első, aki ezt a jubileumot megérte. A község lakossága f. hó 10-én óriási számban kereste fel a köztiszteletben álló postamesternőt, hogy a nevezetes jubileum alkalmából Őt üdvözöljék és szerencsekivánataikkal elhalmozzák. Délben bankett volt, melyen a község intelligenciája és elöljárósága részesitette meleg ünneplésben a szeretetreméltó postamesternőt.

— **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Barbácsy Etelka borosjenői tanitónőt, Krammer Simon dunapentelei, Háberl Róbert budakalászi tanitókat jelenlegi állomásukon igazgatótanitókká nevezte ki.

— **A hivatalos szüret.** Az öreghegyi hegyközség vasárnap délelőtt 11 órakor a városháza nagytermében választmányi ülést tartott s a megjelentek egyértelmüleg úgy határoztak, hogy a szüret megkezdését hivatalosan engedélyezni *szeptember 18-ára* javasolják. Felháborodva itélte el az ülés azokat a szőlőtulajdonosokat, akik a szőlőmolytól, vagy más akármitől félve, a nagyobb mennyiség kedvéért ezt a korai szüretet már is megelőzve szőlőtermésüket leszedték s ezáltal az idei termés minőségének és árának kárára voltak.

— **A tüzoltókért.** A budapesten létesitendő orsz. tüzoltó menedékház céljaira a Felmayer-féle kékfestőgyár 50 koronát küldött egy szép levél kiséretében.

— **Tanulmányutak a város érdekében.** A polgármester Simon Sándor tb. rendőrfőkapitányt három, Székesfehérvárhoz hasonló nagyságu városba küldötte ki, a vásárok tanulmányozása végett. A marhavásárt ugyanis a jövőben a városon kivül akarják tartani, de mielőtt ezt elhatároznák, megnézik három másik magyarországi város vásári rendjét. Mohay Lajos pénzügyi tanácsos szerdán Kassára utazik, hogy a III. magyarországi patronázs kongresszuson városunkat képviselje. Kassáról Nagykőrösre, onnan pedig Kecskemétre megy, hogy az előbbi helyen a városi takarékpénztárt, az utóbbin pedig a városi zálogházat tanulmányozza, mert ilyeneket felállitani Székesfehérváron is akar a vezetőség.

— **A pótvásár ügye.** Csütörtökön délután 3 órakor értekezlet lesz a városházán. Arról lesz szó, hogy szeptemberben tartsunk-e pótvásárt?

— **A vármegyei árvaház** igazgató választmánya f. hó 9 én ülést tartott. A még üresedésben levő 3 helyre 6 kérvényező közül Török János 7 éves csákberényi illetőségü teljesen árva, Akkermann Anna 7 éves móri illetőségü félárva és Schlaghammer Etel 6 éves pázmándi illetőségü fél árva vétettek fel. — Tarafás Béla váli főszolgabiró, mint a szükebbkörü bizottság elnöke, tiszteletdij megállapitást kért. Az ig. vál. 500 K évi tiszteletdij megszavazását javasolja a közgyülésnek. — Szüts Jenő, Tarafás Béla és

---

szemét és nemde ő főnök, kinek sok a rabszolgája és elefántagyara? De most már elmult a félelmem, mert holnap, mire a nap magassan jár, elmegyek apádhoz és kifizetem érted az árt, a mit kér. És akkor Balala, az én kis feleségem fogsz lenni.

Balala tapsolt kezeivel, mint egy örvendező gyermek.

Most holdtölte van. Két hét mulva elfogy. Gondolj reá Makwata, hogy ujholdkor megtarthatjuk a lakodalmat. Mert nemde, azt tanitják törzsünknek összes főboszorkányai, hogy biztositva van a boldogság az olyan házasságban, melyet ujholdor kötnek?

Ez igaz; két hét mulva édes kicsikém, szépséges madaram, egy tálból fogunk enni. Holnap kezdem épiteni kis kunyhónkat, aztán csak teérted halászok és teérted vadászok édes kis Balalám.

Oh, Makwata, szivem ujjong örömében. Látod-e szemiemben a boldogság könyeit?

Igy folytatták a beszélgetést jövendő boldogságukról mindaddig, mig a nap már alóhanyatlott a zenithről; sugarai ferdén hatoltak át a pálmalevelek közt és hosszu árnnyékot vetettek a földre. A faluban felébredt néhány meztelen gyerek, ugrándoztak, játszadoztak, majd kis nyilaikkal egymás ellen csatát kezdtek. Mikor a két szerelmes elvált egymástól, egy megsebesitett kutya szaladt el mellettük ugatva, vonitva: valamely csintalan gyerek ügyesen oldalba lőtte nyilaival.

A Makwata által elejtett elefántból az egész törzs nagy lakomát csapott, tüzet gyujtottak, a levegő megtelt a nyárson sült hus illatával, mindenfelé nagy zaj, megelégedett kacagás hangzott. A jóllakott gyomor nagy örömet okoz az Afrika erdeiben lakó szegény vadembereknek.

Este, mikor a nap lenyugodott és a csillagok mint megannyi gyémántszem kezdtek átragyognl a lombok között, egy hatalmas zenekar fülsiketitő zajjal hivta fel az éjjeli táncra a lakosokat, hogy az ünnepély teljes legyén.

Csakhámar száz meg száz láb taposta ugrálva a földet egy különös ének rythmusa szerint, melyben a férfiak hatalmas basszusa mintegy visszhangot képezett a nők éles hangjaira. Izzadságtól ragyogó fekete, meztelen testek mozogtak előre, hátra, kerekded mozdulatokkal a hatalmas karcsu pálmák és banánfák buja lombozata alatt. Az ékszerek csörgését tulzajongta a kecskebőrből készült trombita recsegése, melynek éles, mély hangja messzire elhallatszott a holdvilágos éjszakában.

A vigadozó vendégek csoportozatában Balala, Makwata boldog és büszke menyasszonya volt a legbájosabb táncosnő. Időről-időre felemelte szemét a fogyó hold felé és azt gondolta, az idő bizony lassan mulik.

Makwatta, a nap hőse ez estén távol volt. A nagy erdő sötét sürüjében őrizte a drága agyarakat, melyekért holnap napfölkelte után megveszi Balalát. Ő is fel fel nézett a holdra, mely gyengén világitott át a sürü lombok között, maga elé képzelte ifju jegyesének karcsu, hajlékony testét, amint lelkesült táncosok között kering, hajladozik. Vad szivét megszeliditette a szerelem hatalma.

A tele hold lassankint elfogyott Makwata szerencsésen megkötötte az alkut Balala apjával s azután hozzáfogott a kunyhó épitéséhez, nagy nádcsomagokból rakta azt össze, tetejét összefont pálmalevelekkel fedte. Örömmel szemlélgette jövendő lakóhelyét, mely már egészen kész volt, még a három köből összerakott tüzhely is, a melyen lobogó láng fölött főzik majd a szerény családi ebédet.

Végre elérkezett az annyira várt ujhold napja. Reggel borult, esős idő volt és Makwata elhatározta, hogy felhasználja a kedvező alkalmat halászatra, hogy annál bővebben legyen étel a nászlakomára.

Balala még vidámabb volt, mint rendesen; az egész délelőttött rokonai közt töltötte, kik sok fecsegés közt fonták, fésülték a fiatal leány göndör, gyapjas haját, kemény drótkefével simitgatták, a fonatokat vörös pálmaolajjal kenegették. Délfelé Makwata visszajött a halászatról, csónakját a vizre hajló fa egyik ágához kötötte, kiugrott a partra, kezében volt a kosár tele tekergőző angolnákkal, friss halakkal. Szive nyugodt volt, kedélye derült, hiszen ma este, napnyugta után Balala meg fogja vele osztani sátorát. Amint végigment a kis falu szük, piszkos utcáin, ahol sok durvaarcu, kegyetlen tekintetü asszony ácsorgott, elgondolta, hogy az egész törzsben nincs oly bájos ragyogó szépségü leány, mint Balala.

Pszt! Pszt! Makwata! szólt egy ráncos képü vén asszony, ki az ut szélén szársz fühalmon ült. Makwata, beteg és éhes vagyok. Nézd gyenge karjaimat, nyomorult arcomat. Rabszolganő vagyok Makwata, kérlek adj ennem.

A fiatal ember egy halat dobott a vén asszony felé és folytatta utját.

00000524

Rosenfeld Henrik több hasonló árvaház belügyeit tanulmányozták s az előadott tanulmány alapján az igazgató választmány egyelőre a következő ujitásokat javasolja: A most üresedésben levő árvaanyai állást ne töltsék be, hanem az árvaanyai teendők teljesitésével bizzák meg az árházi gondnok feleségét. Dijazásul kapna 300 korona fizetést és az egész család árvaházi ellátást. Szerveztessék egy felügyelőnői állás és a 400—500 korona évi fizetést élvező felügyelőnő a gondnoknának alárendeltje legyen. (Hm! nem inkább dadának való fizetés ez? Ki fog a mai világban 30—40 kor. fizetésért oklevéllel nevelői teendőket végezni? Nem okosabb volna—a szükebbkörü felügyelő bizottság helyett a nevelő *tanitónőnek* adni azt az 500 koronát?)

— **Ünnepség Csáron.** Kellemes meglepetésben részesitette a csári fiatalság vasárnap este berlini nagykövetünknek jelenleg Csáron időző leányát, Szögyény Ilona grófnőt és vőlegényét Korinczky Ferenc grófot. Magyar nemzeti öltözetben a kastély alá vonultak s felköszöntötték az uj jegyespárt amugy magyarosan, verses mondókában. Az áldomás persze nem maradt el s a pohárkocintások után hamarosan a tánc következett, melyben a grófi család tagjai is résztvettek.

— **Vármegyei közigazgatás.** Fejérmegye közigazgatási bizottsága f. hó 12-én d. e. 10 órakor tartotta rendes havi ülését gróf Széchenyi Viktor főispán elnökletével. Jelen voltak: Szüts Jenő alispán, Balassa Sándor főjegyző, Havranek József aljegyző, dr. Schlammadinger Jenő tisztifőügyész, Halász Kálmán és Tóth Géza árvaszéki ülnökök, dr. Lauschmann Gyula tisztifőorvos, Major Lajos h. pénzügyigazgató, Keller Izsó műszaki tanácsos, Ujházy Sándor kir. főügyészhelyette, Schaller Flóris kir. tanfelügyelő Farkas Gyula áll. főállatorvos, Koller Pál közgazdasági előadó, továbbá Csontos Andor, gróf Cziráky Antal, gróf Eszterházy László, dr. Horváth Gyula, Kenessey Gyula, Rosenfeld Henrik és V. Végh István bizottsági tagok.

A fegyelmi választmányba Turián József és Vajda Géza helyére ideiglenes minőségben Major Lajost és Keller Izsót választotta be a bizottság.

Tisztifőorvosi jelentés. Vármegyénk területén augusztus hóban házasságra lépett 62 pár, született 627 gyermek, meghalt 458 egyén s a születés a halálozást 154-gyel mulja felül. Kipuhatolható beteg volt a vármegye 5 járásában 3364 vagyis a lakosság 1·6 százaléka. A ragályos gyermekbetegségek nagyobb arányban fordultak elő, gyakori halálesettel. A kolera elleni védekezésről terjedelmes, nagy gonddal összeállitott jelentésben számolt be a tisztifőorvos.

Pénzügyigazgatói jelentés. Fejérmegyében a mult hónapban kincstári követelés volt 4457715 K 68 f., melyre befizettetett 3231240 K 49 f., maradt hátralék 1326475 K 19 f. Házadómentesség 180 esetben adatott, fizetési halasztást senki sem kapott.

Főállatorvosi jelentés. Az elmult hóban az állategészségügy kedvezőnek mondható. Ragályos betegség mindössze 7 községben lépett fel, de ezzel szemben megszünt 12 községben a száj és körömfájás, 4 községben a sertésvész, 2 községben a lépfene és 1 községben a sertésorbánc. Jelenleg 39 község van zár alatt és pedig száj és körömfájás miatt 10, sertésvész miatt 25, veszettség miatt 3 és sertésorbánc miatt 1 község.

Államépitészeti hivatal jelentése. Az utak augusztu hóban dacára a hosszu szárazságnak, jókarban voltak. Helyenkénti hibákat kijavitották, közlekedési akadály nincs.

Gróf Czirá'cy Antal amiatt interpellált, hogy falusi póstákról nyitott kocsin hordják a csomagokat a vasuti állomásra s esős időben a legkényesebb csomagok is ki vannak téve annak, hogy elázva, rongyolódott állapotban érkezzenek rendeltetési helyükre. Budapesten már régóta automobilon szállitják a csomogokat s azért inditványozza, hogy a vármegye közigazgatási bizottsága kérdezze meg a budapesti postaigazgatóságot, vajon a kiselejtezett budapesti fedett postakocsikkal mi van, nem-e lehetne azokat a falusi posták használataba adni. Az igen helyes inditványt, egyhangulag elfogadta a bizottság.

Több kisebb ügy elintézésére után az ülés fél 12 órakor véget ért.

— **Jézus Szive templomára** ujabban adakozni szivesek voltak:

Véjj József . . . . . 5 kor.
N. N. . . . . 1 „

— **Gyüjteményes képkiállitás** nyit meg vasárnap 17-én délelőtt a vármegyeház nagytermében Szüts Jenő vármegyei alispán. Egy tehetséges, fiatal megyénkbeli festőművész fog bemutatkozni nekünk ezen tárlatával, hogy megismertesse magát és művészetét. Szücs Sándor a tárlat rendezője az országos képzőművészeti főiskolát végezte el Budapesten, majd Münchenbe ment a bajor királyi akadémiára, honnét csak nem rég érkezett haza igen szép sikert érve el. A műcsarnokban is találkoztunk már nevével egypár igen sikerült alkotása, különösen rézkarcai révén. A tökéletesedés vágya azonban még most sem hagy neki nyugtat és a közel jövőben ismét külföldi tanulmány utra indul és minden valószinüség szerint Párist a művészetek eldoradoját fogja felkeresni. Hogy pedig minél nagyobb ambicióval indulhassan neki ezen uj utjának, nyujtson neki a mi kedves és intelligens közönségünk minél nagyobb erkölcsi és anyagi garanciát.

— **Népgyülés Bicskén.** A Fejérmegyei Függetlenségi párt vasárnap délután Bicskén tiltakozó népgyülést rendez. Szónokok Kállay Ubul, Gyapay Pál, Csontos Andor, dr. Horváth Gyula és Kenessey Gyula lesznek.

— **Tisztviselők öröme.** Mikor a székesfehérvari állami és megyei tisztviselők sok utánjárással kivivták, hogy a IV. lakbérosztályból a II.-ba sorozzák őket, vagyis a budapesti lakbér 80%-át kapják, a miniszter nem adta meg a legujabb lakbérváltozásig visszamenőleg az elmaradt különbözetet, hanem csak 1911 év második felétől kezdődőleg. Ez ellen ismét felfolyamodtak tisztviselőink s a csütörtöki miniszterlanácson keresztülment, hogy 5 város, köztük Székesfehérvár, állami és megyei tisztviselői a lakbér-különbözetet 2 és ¾ évre visszamenőleg megkapják.

— **A városi jávadalmi bizottság** ma d. e. ülést tartott és megállapitotta, hogy a fogyasztási adóbevétel az idei első félévben a tavalyihoz képest nagyon csökkent.

— **Villamvilágitás Martonvásáron.** Már több izben hirt adtunk arról a versengő törekvésről, a melylyel vármegyénk több községe haladni akar a korral és modern világitással, villanyfénnyel óhajtja utcáin a közbiztonságot előmozditani. A legtöbb községben megvan ugyan a petroleumlámpavilágitás, de nincs benne köszönet. Hisz nem egyszer történik meg a vidéken, hogy míg a szép holdvilágos éjszakákon gyönyörüen égnek a közutakon a lámpák, addig a koromsötét éjjeleken úgy győződik meg az ember arról, hogy hát biz lámpáknak is kellene égniök az utcákon, hogy a sötétségben semmi rosszat nem sejtve neki megy a lámpaoszlopnak és nagyot koppan a feje. Pedig de szép összeggel szerepel az utcai kivilágitás a községek költségvetésében! Martonvásár képviselőtestülete ezen a bajon akar segiteni és ott a villanyvilágitás ügye már abban a stádiumban van, hogy a jövő héten a szerelők már az utcákon végzik a munkálatokat. Igy legkésőbb november hóban 15 petroleumlámpa helyett 39 darab villanyos ivlámpa fog Martonvásáron fényt árasztani.

Pár pillanat mulva az egész falut dühös kiabálás töltötte be, Makwata átkozódás, dühös orditozás között rohant utcáról-utcára, maga előtt tartva széles landzsáját. Tagjai reszkettek, torkán csak tagolatlan bőgés fért ki.

Balala eltünt.

Makwata azonnal árulásra gondolt és rohant, hogy felkeresse ellenségét és vetélytársát, Muelit.

Leirhatatlan dühvel rohant sátortól-sátorhoz. Rekedt hangja, feldult vonásai nagy ijedelmet okoztak az asszonyok között, kik gyermekeiket karjaikra kapva, hangos kiabálás között menekültek előle. A férfiak nyugodtan nyultak késeik és fejszéjük után, hátha erőszakoskodni akar.

Hiába volt minden keresés; Mueli eltünt.

Makwata aggodalmas hörgéssel vetette magát a földre a falu közelében fekvő gyapotfa alatt, fogait csikorgatta. Amig itt a legnagyobb kétségbeesés között kinlódott, az a vénasszony, kinek az előbb halat dobott oda, kibujt a bokrok közül és csendesen közeledett feléje.

Makwata!

Makwatát meglepte a megszólitás, talpra ugrott és dühösen nézett körül.

A vénasszony titokszerü hangon igy szólt:

— Hallgass meg előbb, mielőtt ily dühösen nézesz reám. Szomoru a szived, mert galád módon jártak el veled szemben. Makwata, én tudom, hol rejtőzik Mueli. Én követtem őt. Nála találod meg Balalát.

— Hol vannak? Assszony, beszélj gyorsan, mert forr a vérem.

— Vedd legerősebb lándzsádat. Makwata, és tartsd egyenesen jobbra az erdőn át, amerre a nap nyugovóra tér. Ut nincs. Menj egyenesen előre és reájuk találsz. Számolj le Muelivel. Ez rossz lelkü ellenséged, de nekem is.

Makwata szó nélkül rohant a sötét erdőbe, kezében volt lándzsája és éles kése. A vénasszony utána nézett és miközben visszamászott a bokrok közé, megelégedett hangon motyogta:

— Nemde, megfizettem a haladért, Makwata. Csak a karod legyen elég erős.

Messze bent az erdőben, óriási fák alatt, kuszó növényekből alkotott valódi labirintus kösepén, egy patak partján Mueli nyugodtan szemlélte egy nő vergődését, ki a földön hevert, tagjait vékony kötelékek szoritották erősen össze.

Vonásai állatiasak, kegyetlenek voltak és gunyos mosollyal fordult a szerencsétlen leányhoz:

— Kötelékeid nem szakadnak el, kiabálásod hasztalan. Hallgas reám. Itt hagylak téged és visszatérek a faluba, hol megölöm Makwatát. Holnap viszatérek és te Muelinek, a bangalák főnökének egyik felesége fogsz lenni.

Balala tovább védekezett és kiabált, az erdő visszhangzott segélykiáltásaitól.

— Oh mama! Hé! Makwata! Hé!

Egy kis zaj, az ágak töredeznek, szétnyilnak és Makwata ugrik elő. Pár lépésre közeledik Muelihez, dühtől kettőzött erővel hajitja feléje lándzsáját, de a nagy erőlködésben a kuszó növényekhez ér és meginog.

Makwata őrül dühvel ragadta meg kését és Muelire rohant, aki lándzsájával kivédte a szurást, de nem tudta oly könnyen kivédeni a következőket. Tompa zajjal furódott Makwata pengéje mélyen ellensége nyakába, ki a földre rogyott és holttesste hömbölygve gurult le a dombról a patak partjáig.

Makwata diadallal vitte haza ifju menyasszonyát. Az egész törzs boldogan ünnepelte a fiatal párt, akik ugyancsak megszolgalták a maguk édes, kedves boldogságát.

Herbert Ward.

Mélyen tisztelt olvasóink egy őszinte vallomással tartozom. Ennek a történetnek, Makwata szerelmének Herbert Ward leirásában nagyon szomoru vége volt. Azt irta le a kegyetlen iró, hogy Makwata lándzsája véletlenül nem a vetélytársát, hanem a menyasszonyt érte és az szerelmesének karjai közt kiszenvedett. Mikor én ezt korrekturában olvastam, szörnyen megfájdult a szivem. Iskolába mentem s ott óraközi szünetben elpanaszoltam a kollégáknak, hogy nagyon szomoru vagyok, mert Balalának Herbert Ward irása szerint meg kell halnia. Az egyik kollega, a ki épen most menyasszony könnyező szemekkel tette össze a kezett és igy könyörgött, hogy ne pusztitsam el szegény Balalát. Hiszen nekem ugy is mindegy, miért legyek olyan kegyetlen, mint az ánglius iró, hiszen én magyar vagyok és egyáltalán nincs vérengző természetem. Könnyü volt Katót a táncba vinni Elhatároztam, hogy megmentem Balalát, hadd legyen egy boldog párral több a világon. Ugy-e bájos olvasóim, helyesen tettem? Ugy-e nem neheztelnek ezért rám? Becses válaszukat várom.

Szerkesztő.

00000525

— **Muzeumunk gyarapodása.** Augusztus hóban a következő adományok érkeztek a muzeum gyüjteményeibe: *Schulz János* ajándéka egy tárázó mérleg 1811-ből, melyet annak idején a súlymértékek hitelesitésénél használtak. A hatalmas kétkaru mérlegnek mérlegrudja 1·65 m. — *Fekete István* Schmölc L. utján beküldötte az egykori budai kapu tornyának befejező bádogdiszitését, továbbá egy vakoló kanalat és faásót, melynek csak hegye van megvasalva. — *Schmelzer Jákó* elhelyezte a muzeumban édesatyja pecsétlőjét a gombkötő mesterség jelvényeivel. — *Deák Dávid* letétje egy kis Jézust ábrázoló viaszszobrocska, mely a Városháztéren levő házának épitésekor a földből került elő. A szobrocska igazi művészmunka s kár, hogy jobb keze és lábai elpusztultak. — *Dr. Szüts Gedeon* a szalonkafélék közé tartozó gulipánt küldött, mely tóparti madár nálunk a ritkább jelenségek közé tartozik. *Dr. Kapossy Endre* nyolc fényképet ajánlott föl a ciszt. rendház és templom műemlékeiről. — *Vértes Aladár* egy német nyelven irt magyar nyelvtant 1774-ből ajándékozott és a helybeli tanintézetek megküldötték a mult tanévről szóló értesitőjüket. Az adományozók fogadják az intézet hálás köszönetét. Vétel utján került a muzeumba néhány őskori urnasir Dunapentele határából. A sirok hamvederből, mellékletül használt kisebb poharakból meg bronzdarabkákból állanak és fejlesztik azt a képet, melyet a muzeumunkban meglevő nagylóki, lovasberényi urnatemetők emlékei alapján megyénk őskori lakosságáról alkothatunk.

— **Halálozás.** Szabó András 67 éves korában rövid betegség után elhunyt. Temetése ma d. u. 5 órakor volt a József-utcából.

— **Sport.** Érdekes labdarugó mérkőzés volt vasárnap d. u. a sóstói pályán. A Székesfehérvári Torna Club I. csapata a Kőbányai Torna Egylet I. csapatával mérte össze az erejét, igazi élvezetet nyujtó szép játékkal. Az eredmény 4 : 3 a kőbányaiak javára. A helybeli csapat nagyobbrészt tartalék játékosokból állt s ez a körülmény elég bizonyitéka annak, hogy a hajszálnyi vereség egy cseppet sincs szégyenére a Sz. T. C.-nak.

— **Tornászmulatság.** A Szfehérvári Ker. Ker. Alk. körének „Egyetértés" torna csapata szombaton este a Szent Imre teremben tartotta táncmulatságát, mely úgy anyagilag, mint erkölcsileg nagyon jól sikerült.

! **Fogak** Kovács Dezső műfogászati termében Székesfehérvár (Rózsa-u. 5. sz. a. I. emelet Zirci templommal szemben.) !

— **Postások mulatsága.** A m. kir. posta és távirda altisztek és szolgák országos egyesületének székesfehérvári csoportja 1911. évi szeptember hó 24 én a Polgári Lövölde összes helyiségeiben Őszi rózsa cimén saját özvegyei és árvái elhelyezésére tekeverseny, világpósta és távirdával egybekötött zártkörü táncestélyt rendez. Kezdete a tekeversenynek d. u. 3, a táncnak este 8 órakor. Belépő dij személyjegy 1 kor. 20, családjegy 3 személyig 2 kor. 50 f. A zenét a bpesti posta és távirda országos egyesület hirneves zenekara, a karmester személyes vezetése mellett szolgáltatja.

Délutánonként meleg füstölt husok és friss felvágottak Marschallnál Kossuth-utca.

— **Tetszhalott.** Vida István és Vida József kálozi gyerekek, hétfőn délben ebédet vittek a mezőn dolgozó nagyapjuknak. Visszafelé jövet egy cséplőgép mellett mentek el s mivel senki sem volt a gép körül, felnyitották a gépész ládáját, melyben egy üveg rumot találtak. Vida Józsi az üveg tartalmát mind megitta s azután ott nyomban összeesett. A testvére által odahivott emberek hazavitték a fiút, aki annyira hideg és mozdulatlan volt, hogy hozzátartozói halottnak véltek. Egy asztalra kifektették s már utban volt a kocsi Székesfehérvárra a koporsóért, mikor a fiú még a halottkém megérkezése előtt felült az asztalon. Az esett nagy izgalmat keltett a faluban, mert többen megnézték s mindannyian halottnak találták a gyermeket. Vida Józsi azonban súlyos beteg s életben maradása nem bizonyos.

— **Halál az országuton.** Csenki Márton kajószentpéteri gazdálkodó vasárnap d. e. Baracskáról kocsin ment hazafele. Szentiván puszta közelében hirtelen rosszul lett, lebukott a kocsiról és meghalt. Az odahivott martonvásári körorvos szivszélhüdést konstatált.

— **Megszökött árvák.** A martonvásári árvaházból még folyó hó 4-én Gruber István móri és Endresz László rácalmási születésü növendékek megszöktek és még mindig nem kerültek elő. Távozásukor intézeti ruha volt rajtuk.

— **Hova lett az örökség?** Martin Sándor mohai lakos 960 korona örökséget kapott s más nap elment a mohai bucsu alkalmával templom helyett a korcsmába, ahova a pénzét is magával vitte. Mintegy 10 koronát elköltött, de mikor hazaért egy fillér sem volt nála az örökségből. Kilencszázötven koronát vagy elvesztett, vagy pedig ellopták tőle. Nyomoz a csendőrség

ÉRTESITÉS. Van szerencsém a nagyérdmü közönséget értesiteni, hogy üzletemben az **abonoma étkezést eltöröltem** és helyébe be fogom vezetni az **1 kor. 20 filléres ebédet** és **70 filléres vacsorát** igy a mélyen tisztelt vendégeim nincsenek lekötve egész hónapra, hanem kérnek kis könyvet és beirják azokat a napokat, amelyen étkeznek nálam, ugy az ital is a könyvbe jegyezhető. Étlapi áraimat is tetemesen leszállitottam Elsőrendü Dréher-söreim és termelőktől vett kitünő borok kaphatók. A nagyérdemü közönség szives pártfogását kéri **Rédei Vilmos** vendéglős, Kossuth-u.

— **Gondatlan szülők.** A rendőrséghez feljelentés érkezett Bódai János kisbirtokos olaj-utcai lakos ellen, akinek Mária nevü leánya vörhenyben szenved s a szülők az esetet sem be nem jelentették, sem orvosi gyógykezelést nem vettek igénybe. Ezenfelül Bódainé a városban tejet hord szét s igy a vörhenyt terjeszti. A rendőrség a gondatlan szülők ellen az eljárást megindította.

— **Megbüntetett ebtulajdonosok.** Több panasz érkezett a rendőrséghez, hogy a szőllőhegyen tulnyomóan nagy számban elszaporodott kutyák a járókelők testi épségét veszélyeztetik. A rendőrség több ebtulajdonost 10 korona pénzbüntetéssel sujtott.

Ne hagyja magát megtéveszteni az antiquáriusok nagyhangu hirdetéseitől, mert azok többnyire régi kiadásokat küldenek, melyek az iskolákban nem használhatók. Uj kiadásu tankönyveket a hivatalos jegyzékek szerint legjobban Klökner Péter udvari könyvkereskedőnél vásárolhat.

— **Elgázolás.** Csik János zámolyi lakos ma délelőtt Kovács Jánosné Sütő-utcai vadkereskedőhöz vadat szállitott s kocsiját az udvaron hagyta. A lovak valamitől megijedtek s őrült sebességgel vágtattak az utcára s a Haltéren Szenzenstein Ferenc Olaj-utca 11. sz. alatt lakó iskolás fiut elütötték. A rendőrség az eljárást megindította annak megállapitása végett, hogy terhele valakit gondatlanság vagy mulasztás. Szenzenstein Ferenc sérülese nem sulyos.

— **Elégett asszony.** Megdöbbentő leletre bukkant f. hó 11 én hajnalban Fanta János szári csősz. Midőn elindult, hogy körülnézzen a határban, egy női hullát talált. Ruhátlan állapotban egy határ hamu mellett hevert a holttest, melynek kilétét még most sem sikerült megállapitani. Valószinüleg az éjjel arra bolyongott s pásztortüzet rakott, hogy melegedhessék, miközben elaludt, ruhája meggyuladt s ő maga is elégett. Az esetet bejelentették az illetékes hatóságoknak.

— **Halál az agyagosgödörben** Halálos szerencsétlenségről értesit bennünket fehérvárcsurgói tudósitónk. Tóth János jómódu fehérvárcsurgói gazda 25 éves legény fia két sógorával f. hó 11-én délelőtt kiment a falu határába sárgaföldért. A legény lement a gödörbe s a szárazság folytán meglazult talajt sógorai figyelmeztetése dacára oly mélyen beásta, hogy a föld ráomlott és maga alá temette. Megrémült sógorai villámgyorsan hozzáláttak a megmentéséhez s még élt a szerencsétlen legény, mikor a föld alól kiszabaditották, azonban pár perc mulva meghalt. A mult év julius 8 án ugyanazon a helyen és ugyanilyen körülmények között halt meg Szántó János 24 éves legény, aki a katonaságtól aratási szabadságra volt otthon.

FEHÉRNEMŰ VARRODÁMBAN, Várkörut 43. sz. Szabó épitész háza, hol az egyszerűtől a legelegánsabb fehérnemüek készülnek, tanulóleányokat felveszek. Özv. Riedelné, Szász Betti.

— **Sikasztó kocsis.** Bogyay Andor füszerkereskedő f. hó 9 én délelőtt kocsisát Ponezsák György zámolyi születésü 25 éves legényt megbizta azzal, hogy Alsósomlyó-pusztán vett szalmáját szállitsa haza. Ponezsák György kocsival és két lóval utnak is indult, azonban vissza nem tért, hanem a kocsit és lovakat a lepsényi nagyvendéglőben hátrahagyva, a reá bizott 16 koronát elmulatta és megszökött. A rendőrség a sikkasztó elfogatása iránt intézkedett.

Törvényszék.

Gondatlan anya. Nagy Andrásné 31 éves váli asszony az év január 7-én 2 éves kis gyermekét elaltatta és forgácsból tüzetrakott a kályhályban, mely mellé odahúzta a kisgyermek szalmazsákját is, hogy melegedjék és száradjon. Ezek után átment a szomszédba beszélgetni s mikorra visszament a szoba tele volt füsttel, a kisgyermek pedik holtan feküdt a szalmazsákon. A kir. törvényszék a tegnapi bünügyi főtárgyaláson Nagy Andrásnét gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt 8 napi fogházra itélte, de az itélet végrehajtását felfüggesztette.

Megrágalmazott csendőrtiszt. Ifj. Kimley György 24 éves dunaföldvári legény egy levelet irt a székesfehérvári VI. csendőrkerületi parancsnoksághoz, melyben azt állitja Soltész Sándor szekszárdi csendőrfőhadnagyról, hoky egy bünügyben, melynek vádlottai csendőrök voltak, a vizsgálatvezetését egy rendőrőrmesterre bizta, ő maga pedig fölbujtogatta a tanukat, hogy ne valljanak a csendőrök ellen. A lefolytatott eljárás során ezen vádak alaptalanoknak bizonyultak, miért is a csendőrparancsnokság az egész ügyet áttette a kir. törvényszékhez, hatóság előtti rágalmazással vádolván ifj. Kimley Györgyöt. A kir. törvényszék a tegnapi főtárgyaláson 50 korona pénzbüntetésre itélte a vádlottat. Az itélet jogerős.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől

8085|911 sz.

Pályázati hirdetmény.

Sz-fehérvár szab. kir. város polgármestere ezen városi törvényhatóságnál elhalálozás folytán megüresedett **rendőrségi iktató-kiadói** állásra pályázatot hirdetek.

Az állás 1400 korona törzsfizetés, kétrendbeli öt-öt évenként esedékes 200-200 koronás korpótlék és 300 korona lakbér élvezetével van összekötve.

Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellőképen felszerelt, különösen pedig képesitésüket, eddigi működésüket erkölcsi életüket és egészségi állapotukat igazoló okmányokkal ellátott pályázati kérvényüket **f. évi szeptember hó 27-ik napjának délután 2 óráig** a tanácsi iktatóban annál is inkább adják be, mert a később beérkezendő kérvények figyelembe nem vétetnek.

Az állás törvényhatósági bizottsági választás utján, az 1911. évi szeptember 28-iki közgyülésen töltetik be és legkésőbb f. évi október hó 1-én elfoglalandó.

Sz-fehérvár, 1911. szeptember 10-én.

Dr. Saára Gyula s. k.
polgármester.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.

00000526